

vistnok ved at læse Regjeringens Motiver faae det Indtryk, at et Forsvar ligeoverfor de fleste Sjænder, vi kunne tænke os at komme til at staa imod, vil være meget vanskeligt, og selv om det lykkes med Hensyn til den enkelte Landsdel, som man nu erklærer sig i Stand til maaske at kunne forsvare, nemlig med Hensyn til Sjælland, forekommer det mig at være klart, at det er meget tvivlsomt, om man ved et saadant Forsvar overhovedet udretter Noget; thi det er dog tænkeligt, at den Magt, der vil angribe os under en bestemt politisk Konstellation, vil være fuldstændig tilfreds med at okkupere Sjælland og Fyn, at beholde dem, og dernæst lade os have den Fornøjelse at beholde Sjælland for Fremtiden. Under denne Forudsætning vil den Forsvarsplan, der er beregnet paa at kæmpe Fortvivlelsens Kamp mod den, der har til Hensigt at udslutte Danmark af Nationernes Række, aabenbart være en feil Beregning, thi det vil blive et Forsvar mod dem, der slet ikke tænke paa at angribe os paa de Punkter, hvor vi ville forsvare os. Jeg tillader mig derfor at tro, at man med fuldstændig Anerkjendelse af den store Betydning, Sagen har, gjør rettest i ikke at skrue den høiere op, end den fortjener. Her er Forslag til at forsvare en enkelt lille Del af Landet under Eventualiteter, med Hensyn til hvilke det er meget tvivlsomt, om de nogeninde indtræde samtids med, at man opgiver den største Del af Landet ligeoverfor Eventualiteter, som have langt større Sandsynlighed for at indtræde, nemlig et Angreb paa Sjælland og Fyn. Dog, selv frasat dette, gjentager jeg, hvad jeg før har sagt, at jeg ikke kan se, at et lille Folk er berettiget til eller handler klogt i at bilde sig ind, at dets Liv er afhængigt af dets Forsvar. Det er væsentlig afhængigt paa den ene Side af dets Udenrigspolitik, af den Omhu, hvormed det iagttager Fred ligeoverfor mægtige Naboer, og paa den anden Side, af den Betydning, det giver sig selv som Folk, saaledes at det er i Stand til at hævde sin Betydning som et Led i de civiliserede Nationers Række. Der kommer her ganske særlige Ting i Betragtning for et lille Folk, som har en tvivlsom Betydning paa Grund af sin geografiske Belliggenhed, thi ogsaa her kan det ikke hjælpe at gjøre sig Illusioner og tro, at Danmark paa Grund af sin Belliggenhed har en saa overordentlig Betydning. Jeg misgjænder ikke, hvad der er sagt fra andre Sider, at Østersøens Karakter som aabent Hav ganske vist har sin store Betydning for de fleste, og navnlig for de Stormagter, med hvilke vi nærmest komme i Berøring; men med Hensyn til

Spørgsmaalet om Østersøen som aabent Hav har Danmarks Bestaaen ingen Betydning. Det, hvorefter det her gjælder, er, at begge Sider af Storebælt og Øresund ikke ere i Hænderne paa en Magt, som er stærk nok til at affærre disse Farvande. Det, som det for os kommer an paa, er, som bemærket, paa den ene Side vor Udenrigspolitik og paa den anden Side, at vi forstaa at give vore indre Forhold en saadan Udvikling, at vi vække Sympathi i Europa (Røfod ler.) Det er slet ikke saa latterligt, som det ærede Medlem for Bornholm mener. Jeg er ganske enig med ærede Medlemmer, som ville sige, at vi ikke kunne bygge stort paa europæiske Sympathier i en vis Forstand, det vil sige de Sympathier, de indbildte Alliancer, paa hvilke vi tidligere have bygget; men det, jeg tænker paa, er Sympathier i en anden Forstand; den Afgøelse, et Land og et Folk har i Europa, har ikke saa Lidt at betyde for dets Bestaaen. Jeg skal f. Ex. henvise til Belgien, til Holland, til Schweiz. I saa Henseende kommer det væsentlig an paa, at vi udvikle Folkets individuelle og moralske Standpunkt gennem en retferdig Lovgivning og særlig en dygtig Undervisningslov, saaledes at den staar, jeg vil ikke sige som et lysende, men dog som et sympatisevækkende Exempel, og at vore indre politiske Forhold ere saaledes, at vi ikke staa ligeoverfor Verden som et affrækkende Exempel, at vore indre politiske Forhold ere saaledes, at man allevegne maa indrømme, at her er et Land, hvor Udviklingen gaar frem paa Grundlag af de Principer, man nu i hele Verden er bleven enig om at betragte som dem, der maa bære en Folkeudvikling. Med alt dette skal jeg imidlertid villig indrømme, at dette Forslag har sin Betydning og sin store Betydning; men jeg har væsentlig fremført disse indledende Bemærkninger, fordi jeg senere skal komme til en Side af Sagen, med Hensyn til hvilken jeg tror, man lettere vil indrømme mig og mine Meningsfæller, at vi have Ret deri, naar man ikke ser paa Sagen paa den, om jeg saa maa sige, overspændte Maade, hvorpaa det faktisk er slet i den senere Tid. — Med Hensyn til selve Forsvarsplanen, som foreligger, er det en Selvfølge, at jeg ikke kan have nogen Mening om den egentlige militære Side af Sagen; der underkaster jeg mig — forsaavidt det overhovedet er muligt at underkaste sig — Autoriteterne. Jeg siger: forsaavidt det er muligt, thi Autoriteterne ere jo ikke saa enige, at det er let for Vægfolk at vide, til hvilken Side man skal kaste sig; men hvor de Sagkyndige ere enige, er jeg meget villig til at underkaste mig, naar ikke politiske Betragtninger